

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Інформація та документація

**ВИДАННЯ
МІЖНАРОДНА СТАНДАРТНА
НУМЕРАЦІЯ КНИГ**

(ISO 2108:2005, NEQ)

ДСТУ 3814:2013

Видання офіційне

БЗ № 3—6—2013/180

Київ
МІНЕКОНОМРОЗВИТКУ УКРАЇНИ
2014

ПЕРЕДМОВА

- 1 РОЗРОБЛЕНО: Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова»
РОЗРОБНИКИ. Н. Петрова (науковий керівник); Г. Плиса; Т. Жигун
- 2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Мінекономрозвитку України від 28 серпня 2013 року № 1010
- 3 Цей стандарт відповідає ISO 2108:2005 Information and documentation — International standard book numbering (ISBN) (Інформація та документація. Міжнародна стандартна нумерація книг (ISBN)) у частині розділів: «Сфера застосування», «Загальні положення», «Надання ISBN» і «Склад і структура ISBN»
Ступінь відповідності — нееквівалентний (NEQ)
Переклад з англійської (en)
- 4 НА ЗАМІНУ ДСТУ 3814–98

Право власності на цей документ належить державі.
Відтворювати, тиражувати та розповсюджувати його повністю чи частково
на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.
Стосовно врегулювання прав власності треба звертатися до Мінекономрозвитку України

Мінекономрозвитку України, 2014

ЗМІСТ

	с
Вступ	IV
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Терміни та визначення понять	2
4 Загальні положення	2
5 Надання ISBN	2
6 Склад і структура ISBN	3
7 Розміщення ISBN у виданнях	4

ВСТУП

Міжнародний стандартний номер книги (ISBN) від його заснування в 1978 році визнаний на міжнародному рівні як базовий елемент ідентифікаційної системи у видавничій галузі й книжковій торгівлі. ISBN супроводжує видання, починаючи від моменту його опублікування (виготовлення) і на всіх етапах його розповсюдження та доведення до споживача.

В Україні чинним нормативним документом, який установлював положення щодо порядку надання ISBN, його структури, складу та розміщування у виданнях на різних носіях інформації, був ДСТУ 3814–98 «Інформація та документація. Видання. Міжнародна стандартна нумерація книг». Однак стандарт застарів, оскільки Міжнародна організація стандартизації (ISO), що є світовою федерацією національних організацій стандартизації (членів ISO), розробила нову редакцію міжнародного стандарту — ISO 2108:2005 «Information and documentation — International standard book numbering (ISBN)», який надає чинності тринадцятизначному ISBN (у попередніх редакціях ISO 2108 він був десятизначним). Це суттєво збільшить нумераційні можливості глобальної системи ISBN, а також створить умови для гармонізації нового формату ISBN із всесвітньою системою товарної нумерації GS1.

Керування Міжнародною системою стандартної нумерації книг здійснює Міжнародне агентство ISBN (Великобританія, м. Лондон), що встановлює ідентифікатори країн (груп країн) та передає відповідні блоки ISBNs національним агентствам ISBN, які у своїх країнах надають ISBNs видавцям і контролюють їхнє використання.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ІНФОРМАЦІЯ ТА ДОКУМЕНТАЦІЯ

**ВИДАННЯ
МІЖНАРОДНА СТАНДАРТНА
НУМЕРАЦІЯ КНИГ**

ИНФОРМАЦИЯ И ДОКУМЕНТАЦИЯ

**ИЗДАНИЯ
МЕЖДУНАРОДНАЯ СТАНДАРТНАЯ
НУМЕРАЦИЯ КНИГ**

INFORMATION AND DOCUMENTATION

**PUBLICATION
INTERNATIONAL STANDARD
BOOK NUMBERING**

Чинний від 2014-01-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей стандарт установлює положення щодо складу, структури, подання, розміщення в книзі, а також порядку надання Міжнародного стандартного номера книги (International Standard Book Number — ISBN)

Стандарт поширюється на спосіб числової ідентифікації неперіодичних книжкових видань — книг і брошур (далі — книги) на різних носіях інформації незалежно від способу їхнього виготовлення, розповсюдження, тиражу та обсягу на основі застосування Міжнародної стандартної нумерації книг (International Standard Book Numbering).

Стандарт призначено суб'єктам видавничої справи незалежно від їхньої відомчої підпорядкованості та організаційно-правової форми господарювання, а також фахівцям бібліотечної та архівної справи

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

ДСТУ 2844–94 Програмні засоби ЕОМ. Забезпечення якості. Терміни та визначення

ДСТУ 3017–95 Видання. Основні види. Терміни та визначення

ДСТУ 4861:2007 Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості (ISO 8:1977, NEQ; ISO 1086:1991, NEQ, ISO 7275:1985, NEQ)

ДСТУ 7157:2010 Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому стандарті використано такі терміни

3.1 альбом (ДСТУ 3017)

3.2 брошура (ДСТУ 3017)

3.3 видання брайлівським шрифтом (ДСТУ 3017)

3.4 Міжнародний стандартний номер книги (ISBN)

Унікальний цифровий код, який на міжнародному рівні ідентифікує кожне неперіодичне книжкове видання

3.5 картографічне видання (ДСТУ 3017)

3.6 книга (ДСТУ 3017)

3.7 комбіноване видання (ДСТУ 3017)

3.8 комплектне видання (ДСТУ 3017)

3.9 програмний продукт (ДСТУ 2844)

4 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1 Міжнародний стандартний номер книги (ISBN) є унікальним ідентифікатором кожної книги

4.2 Кожній окремій книзі надають окремий ISBN

4.3 ISBN, наданий одній книзі, не може бути наданий іншій

4.4 Книзі, що виходить на різних носіях інформації, надають різні ISBN

4.5 Блоки ISBNs установлює та розподіляє Міжнародне агентство ISBN

4.6 Надання та реєстрацію ISBNs в Україні здійснює національне агентство ISBN¹⁾

4.7 На основі ISBN формують штрихові коди видань

4.8 Міжнародна стандартна нумерація книг поширюється на такі види неперіодичних текстових книжкових видань

- друковані видання,
- електронні видання (зокрема локальні, мережеві, комбінованого використання),
- комплектні видання,
- комбіновані видання

5 НАДАННЯ ISBN

5.1 ISBN надають таким неперіодичним книжковим виданням

- кожному виданню, що випускають уперше,
- кожному перевиданню та передруку книги,
- кожному виданню, що виходить на різних носіях інформації,
- перекладному виданню,
- багатотомному виданню в цілому,
- кожному тому багатотомного видання,
- комплектному виданню в цілому,
- кожному виданню, що є складником комплектного видання,
- серійному виданню в цілому,
- кожному виданню, що є складником серійного видання,

¹⁾ Функції національного агентства ISBN в Україні виконує Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова»

- комбінованому виданню в цілому,
- кожному виданню, що видається різними мовами одним видавцем,
- кожному друкованому виданню у разі зміни формату, заміни обкладинки палітуркою (і на-
впаки) або зміни матеріалу (папір, картон, тканина тощо), з якого їх виготовлено,
- кожному електронному виданню, що видається в різних форматах (наприклад PDF, EPUB, HTML),
- кожному виданню монографічного характеру, що є складником продовжуваного видання
та має власну назву

5.2 Крім зазначених вище видань, ISBN також надають

- виданням брайлівським шрифтом,
- образотворчим виданням (зокрема альбомам, фотоальбомам) з текстом,
- календарям книжкового типу з текстом, які видають одноразово,
- картографічним виданням (атласам, картам),
- аудіо-, візуальній та аудіовізуальній продукції навчального та інструктивного характеру,
- виданням на мікроносіях,
- оцифрованим примірникам друкованих видань,
- програмним продуктам навчального та інструктивного характеру

6 СКЛАД І СТРУКТУРА ISBN

6.1 Міжнародний стандартний номер книги складається з абрєвіатури ISBN (незалежно від мови видання) та цифрової частини. Абрєвіатуру ISBN відокремлюють від цифрової частини проміжком. Без абрєвіатури ISBN Міжнародний стандартний номер книги недійсний.

6.2 Цифрова частина ISBN містить тринадцять цифр, які утворюють п'ять цифрових груп, відокремлених одна від одної дефісом, та складається з таких елементів

- ідентифікатор книг,
- ідентифікатор країни (групи країн),
- ідентифікатор видавця,
- порядковий ідентифікатор книги,
- контрольна цифра

6.2.1 Першим елементом ISBN є ідентифікатор книг (префіксний елемент), який визначений Міжнародною асоціацією GS1, складається з трьох цифр і становить число 978

6.2.2 Другим елементом ISBN є ідентифікатор країни, що позначає країну чи групу країн, об'єднаних за національними, географічними, мовними чи іншими ознаками. Ідентифікатор країни визначає та надає Міжнародне агентство ISBN

Кількість цифр в ідентифікаторі країни залежить від кількості видань, які випускають у цій країні. Україна має тризначні ідентифікатори — 966 і 617

6.2.3 Третім елементом ISBN є ідентифікатор видавця, що визначає та надає національне агентство ISBN

6.2.3.1 Видавцям надають індивідуальні та збірні ідентифікатори

Індивідуальний ідентифікатор надають одному видавцеві, який видає книги систематично

Збірний ідентифікатор надають кільком видавцям, які не мають індивідуальних ідентифікаторів і видають книги несистематично

6.2.3.2 Кількість цифр в ідентифікаторі видавця залежить від кількості видань, які він випускає. Видавцеві, що випускає велику кількість видань, надають ідентифікатор із меншою кількістю цифрових знаків, а видавцеві, що випускає меншу кількість видань, — ідентифікатор із більшою кількістю цифрових знаків

6.2.4 Четвертим елементом ISBN є порядковий ідентифікатор книги, що ідентифікує кожне окреме видання

Цей ідентифікатор видавець надає самостійно в діапазоні номерів, отриманих ним від національного агентства ISBN

Видавцям, яким надано збірний ідентифікатор, порядкові ідентифікатори книг установлює національне агентство ISBN.

Кількість цифр у порядкувому ідентифікаторі книги залежить від ідентифікатора видавця.

6.2.5 П'ятим елементом ISBN є контрольна цифра, що призначена для перевіряння правильності написання цифрової частини ISBN і завжди містить один знак.

6.3 Для позначання цифрової частини ISBN використовують арабські цифри від 0 до 9.

Приклад структури ISBN:

ISBN 978-966-06-0192-5,

де 978 — ідентифікатор книг;

966 — ідентифікатор країни;

06 — ідентифікатор видавця;

0192 — порядковий ідентифікатор книги;

5 — контрольна цифра.

Перша та остання цифрові групи містять фіксовану кількість цифрових знаків (відповідно — три та один), друга, третя й четверта — змінну кількість.

Неструктуроване наведення ISBN у виданнях неприпустимо, оскільки у цьому разі ISBN є недійсним.

7 РОЗМІЩУВАННЯ ISBN У ВИДАННЯХ

7.1 У друкованому книжковому виданні та виданні брайлівським шрифтом ISBN розміщують у лівому нижньому куті звороту титульного аркуша чи у лівій нижній частині суміщеного титульного аркуша (згідно з ДСТУ 4861).

7.1.1 У кожному томі (книзі, частині) багатотомного видання спочатку подають ISBN, спільний для всіх томів (книг, частин), а під ним — ISBN цього тому (книги, частини).

Приклад

ISBN 978-966-7844-01-1

ISBN 978-966-7844-02-8 (том 1)

7.1.2 У кожному виданні, що є складником неперіодичної серії, спочатку подають ISBN серії, а під ним — ISBN цього видання.

Приклад

ISBN 978-966-8936-05-0 (серія)

ISBN 978-966-8936-06-7

7.1.3 У кожному виданні, що є складником комплектного видання, спочатку подають ISBN комплектного видання в цілому, а під ним — ISBN окремого видання.

Приклад

ISBN 978-966-2942-70-5

ISBN 978-966-2942-71-2 (окр. вид.)

7.1.4 У кожному виданні, перекладеному з однієї мови іншою, спочатку подають ISBN перекладу, а під ним — ISBN оригіналу.

Приклад

ISBN 978-966-8005-99-2 (укр.)

ISBN 978-0-582-55353-8 (англ.)

7.2 У комплектному виданні ISBN, спільний для всього комплекту, треба розміщувати в лівій нижній частині зворотного боку теки, футляра чи обкладинки.

7.3 У комбінованому виданні один і той самий ISBN розміщують на кожному складникові, що є невід'ємною частиною цього видання.

7.4 В аркушевому картографічному виданні ISBN розміщують у нижній частині лицьової сторінки аркуша або на його звороті

7.5 В електронних виданнях ISBN розміщують (згідно з ДСТУ 7157) на титульному екрані, етикетці електронного носія, а також на захисному первинному пакованні

7.6 У виданні на мікроносієві ISBN розміщують на кадрі, що відповідає звороту титульного аркуша друкованого видання, і повторюють на захисному первинному пакованні

Код УКНД 01 140 20

Ключові слова: атлас, брошура, видання брайлівським шрифтом, видання на мікроносіях, друковане видання, електронне видання, картографічне видання, ідентифікатор, комбіноване видання, комплектне видання ISBN, книга, контрольна цифра, програмний продукт, титульний аркуш, титульний екран
